

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Is it one Nile? Civic engagement and hydropolitics in the Eastern Nile Basin: the case of Egypt, Sudan and Ethiopia

Abazeed, A.R.Y.

Citation

Abazeed, A. R. Y. (2021, April 21). *Is it one Nile? Civic engagement and hydropolitics in the Eastern Nile Basin: the case of Egypt, Sudan and Ethiopia*. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/3160751>

Version: Publisher's Version

License: [Licence agreement concerning inclusion of doctoral thesis in the Institutional Repository of the University of Leiden](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/3160751>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Cover Page

Universiteit Leiden

The handle <https://hdl.handle.net/1887/3160751> holds various files of this Leiden University dissertation.

Author: Abazeed, A.R.Y.

Title: Is it one Nile? Civic engagement and hydropolitics in the Eastern Nile Basin: the case of Egypt, Sudan and Ethiopia

Issue Date: 2021-04-21

Samenvatting

De Nijlpolitiek is geëvolueerd rondom interstatelijke relaties en geanalyseerd door de lens van samenwerking en conflict. Nijlpolitiek wordt echter gekenmerkt door een complexiteit van variabelen, waaronder koloniaal beleid, nationale ontwikkelingsplannen, de legitimiteit van de verdragen van de rivier, in aanvulling op intergouvernementele akkoorden. Deze dynamieken tonen aan dat de natiestaat en zijn instellingen centraal staan in de Nijlpolitiek, terwijl de burgermaatschappij achter is gelaten. In tegenstelling tot dit onderdeel van de Nijlanalyse, gaat dit onderzoek de betrokkenheid van de burgermaatschappij in de Oost-Nijlpolitiek na.

In het eerste decennium van de jaren 2000 werd de bijdrage van de burgermaatschappij aan globale platforms op het gebied van water, milieu en duurzaamheid gefaciliteerd door internationale organisaties en door donoragentschappen. De Nile Basin Discourse (NBD) werd in 2003 opgericht als de eerste burgermaatschappelijke organisatie voor het hele stroomgebied die alle oeverstaten vertegenwoordigt. In toevoeging hiervan zijn wetenschappers en denktanks belangrijke figuren die het rivierontwikkelingsbeleid vormgeven en die samenwerken met maatschappelijke organisaties. Bovendien zijn anti-dambewegingen, jongereninitiatieven en diasporagroepen actief in het kader van de Nijlpolitiek. Hoewel de realiteit van de Nijlpolitiek duidt op een toenemende betrokkenheid van de burgermaatschappij, legt Nijliteratuur de nadruk op de analyse van historische relaties, geopolitieke interacties, juridische en organisatorische regelingen en tot slot een microanalyse van waterontwikkelingsprojecten in het Nijlbekken. Daarom beoogt dit onderzoek de analyse van de betrokkenheid van de burgermaatschappij te integreren in de geproduceerde kennis van de Nijl.

Om de burgerbetrokkenheid te begrijpen, is de belangrijkste onderzoeksvraag die de analyse in dit proefschrift drijft, wat de burgerbetrokkenheid bij grensoverschrijdende hydro-politiek bepaalt en waarom het gedempt is in het oostelijke Nijlbekken. Het beantwoorden van deze vragen wordt gedaan door onderzoek te doen naar 1) de geopolitieke omstandigheden die de opkomst van de nationale en regionale burgeractivisme in de Oost-Nijlpolitiek hebben versterkt en eraan hebben bijgedragen; 2) de omvang en patronen van de burgermaatschappij in de Oost-Nijlpolitiek; 3) de

manier waarop de betrokkenheid van de nationale burgermaatschappij in de Oost-Nijl zich ontwikkelde tot relaties die ondergedompeld zijn in transnationale maatschappelijke betrokkenheid; en 4) de parameters van burgerbetrokkenheid in de Oost-Nijlpolitiek.

In theoretische termen bestudeert het onderzoek maatschappelijke betrokkenheid in de Oost-Nijlpolitiek vanuit een relationeel perspectief van internationale betrekkingen dat een dualistische analyse van samenwerking of conflict weerlegt om interstatelijke gedrag te beschrijven. Het relationele perspectief stelt ons in staat om de betrokkenheid van verschillende actoren en de feitelijke politieke dynamiek tussen de oeverstaten te beschouwen. Gebruikelijke theorieën over internationale betrekkingen (met name benaderingen gebaseerd op realisme en liberalisme) verwoorden een samenwerkingsstimulans (of belemmering) om milieu-uitdagingen te verzachten; echter kan het principe van nationaal belang een belemmering vormen voor duurzame internationale samenwerking. Ter vergelijking: relationeel denken in internationale betrekkingen is gebaseerd op de complexiteit van interacties (d.w.z. waterschaarste, ontwikkelingsstrategieën, ecologische bedreigingen, historische verdragen en regionale instituten) die de context van maatschappelijke betrokkenheid beter kunnen interpreteren.

De netwerkbenadering is een analytisch raamwerk dat verenigbaar is met het relationele perspectief, omdat het interacties nauwkeurig onder de loep neemt tussen verschillende soorten actoren die meerlagige verbindingen kunnen hebben. Bovendien wordt door de netwerkomvang de macht van de betrokken actoren onthuld bij het creëren van netwerken, het reguleren van interacties binnen het netwerk of bij het maken van verbindingen tussen globale en nationale netwerken. Om de genetwerkte relaties tussen actoren uit de burgermaatschappij, de staat en donoren in het oostelijke Nijlbekken te operationaliseren, past dit onderzoek sociale netwerkanalyse (SNA) als een verklarend mechanisme toe om de positie van de burgermaatschappij en zijn relaties regionaal en mondiaal te onthullen. Het SNA is samengesteld uit drie basiselementen: 1) knooppunten die actoren vertegenwoordigd, hetzij als een individuele of collectieve entiteit; 2) banden die relaties vertegenwoordigen tussen knooppunten die tastbaar (bijv. fondsen) en immaterieel (bij. Normen en informatie) kunnen zijn; en 3) de structuur die het patroon van interacties weergeeft en de kracht van de actoren weerspiegelt volgens hun posities en verbindingen binnen het netwerk.

Het veldwerk voor dit proefschrift vond plaats in landen van het oostelijke Nijlbekken (Egypte, Soedan, Ethiopië) in aanvulling op Oeganda, waar de hoofdkantoren van de Nile Basin Discourse en het Nile Basin Initiative gevestigd zijn. De steekproef van af te nemen interviews met relevante actoren was gegeneerd door de toepassing van de ‘sneeuwbaltechniek’, omdat er vooraf geen opgestelde lijst van actoren uit de burgermaatschappij in het oostelijke Nijlbekken beschikbaar was. Het merendeel van de interviews is in de loop van 2017 en 2018 afgenomen in twee fasen. Daarnaast zijn moties, verklaringen en nieuwsbrieven die uitgebracht zijn door maatschappelijke organisaties en initiatieven meegenomen in de analyse.

De netwerkkaart van burgerbetrokkenheid in het oostelijke Nijlbekken laat zien dat de burgermaatschappij, onderzoekscentra, regeringen, donoren en intergouvernementele organisaties met elkaar verweven zijn. Op internationaal niveau beschikken de Wereldbank donoragentschappen en denktanks over financiële en technische capaciteiten om normen voor participatieve ontwikkeling en multi-belanghebbenden bestuur over te brengen, die in feite de interactie met actoren uit de burgermaatschappij onderschrijven. Bovendien bieden diasporagroepen fondsen, kennis en politieke steun (en mogelijk oppositie tegen hun respectievelijke gemeenschappen of politieke regimes met betrekking tot waterprojecten en -beleid). Regionaal speelt de Nile Basin Discourse een intermediaire rol tussen de burgermaatschappij in de oeverstaten en het Nile Basin Initiative, dat regeringen vertegenwoordigt. Bovendien heeft de Oost-Nijlpolitiek de inzet van publieke diplomatie-delegaties en op jongeren gebaseerde initiatieven onderschreven (naast activiteiten van Afrikaanse en Arabische denktanks). Deze actoren uit de burgermaatschappij hebben netwerkactiviteiten opgezet om deel te nemen aan de ontwikkeling en samenwerking van de Nijl.

De transnationale interacties (banden) tussen actoren uit de burgermaatschappij kunnen verschillende vormen aannemen. Ze kunnen worden gebouwd op organisatorische relaties wanneer de nationaal maatschappelijke organisatie een regionale organisatie vertegenwoordigt (bijv. de relatie tussen de Nile Basin Discourse en haar vertegenwoordigers in de oeverstaten). De heersende vorm in het oostelijk Nijlbekken is echter een partnerschap waarbij actoren uit de burgermaatschappij gezamenlijke projecten of programma's uitvoeren. Bovendien zijn filantropie en vrijwilligerswerk meer zichtbaar in banden met diasporagroepen, etnisch gebaseerde activisme

en jongereninitiatieven. De interacties tussen meerdere ruimtes hebben zich significant ontwikkeld rond vier trajecten: 1) kennisuitwisseling en technologie; 2) het opbouwen van technische capaciteit voor gemeenschappen en organisaties; 3) het leveren van waterdiensten; 4) belangenbehartigingsactiviteiten die bewustmakingscampagnes of weerstand tegen waterprojecten kunnen omvatten.

De belangrijkste bevindingen van het onderzoek zijn dat het netwerk van het oostelijke Nijlbekken duidt op een clusterstructuur, aangezien actoren uit de burgermaatschappij de neiging hebben om binnen kleine groepen te opereren. Bovendien waren veel van de uitgewerkte activiteiten in een project- of programma-indeling; dus de sterkte van de banden binnen het netwerk is over het algemeen zwak of instabiel. De invloed van het mondiale discours op de noodzaak om de burgermaatschappij te betrekken bij waterbeheer is een belangrijke motor achter transnationale maatschappelijke betrokkenheid in het oostelijke Nijlbekken. Desalniettemin hebben nationale determinanten en dynamiek van regionale betrekkingen tussen de oeverstaten bijgedragen aan het vormgeven van het verhaal van burgerbetrokkenheid over betwiste kwesties. Als gevolg hiervan zijn de meeste activiteiten van de burgermaatschappij geëvolueerd rond niet-politieke ontwikkelingsbenaderingen en zijn ze gemarginaliseerd in politieke onderhandelingen over betwiste kwesties die gericht zijn op de Nijl (d.w.z. wateraandelen en de aanleg van dammen). Bovendien heeft het burgermaatschappelijke activisme in het oostelijke Nijlbekken het grootse idee van collectiviteit in het besturen van grensoverschrijdende rivieren en de 'One Nile' slogan in twijfel getrokken. In werkelijkheid hebben de actoren van de burgermaatschappij netwerken gecreëerd of zich aangesloten bij netwerken die worden aangedreven door hun hydraulische locatie binnen het bekken (bijv. stroomafwaarts or stroomopwaarts), belangen (bijv. belangenbehartigers van jongeren of etnische groepen) en voordelen (bijv. geld ontvangen om wateractiviteiten uit te voeren). Maar netwerken van actoren uit de burgermaatschappij kunnen een manier zijn om transnationale activiteiten en samenwerkingspatronen in de waterpolitiek verder te stimuleren, ook in het kader van het oostelijke Nijlbekke.